

ONDERZOEK WIJST UIT DAT KLACHTEN VAN VERGISTERBOEREN IN NEDERLAND TERECHT ZIJN. DE **OVERHEID HEEFT EEN DUBBEL BELEID**, ONDERNEMERS DRAGEN GROTE RISICO'S.

Boeren met biomassa beter af in buitenland

MESTVERGISTING komt in Nederland moeizaam van de grond. Dat ligt niet alleen aan lagere en onzekerdere subsidieregelingen en een kleinere witte lijst (lijst van producten die zijn toegestaan in een vergister, *red.*) dan in bijvoorbeeld Duitsland. Ruimtelijke ordening speelt minstens zo'n grote rol. Dat blijkt volgens Hans Langeveld van Biomass Research, die met onderzoekers van Wageningen UR en Kema een aantal Nederlandse bio-energie-initiatiefnemers interviewde en de situatie vergeleek met Duitsland en Frankrijk.

Overheden zitten elkaar soms in de weg, zo blijkt. Het rijk heeft ook namens de EU doelstellingen op het gebied van

duurzame energie. In 2020 moet 14 procent van de energie duurzaam worden geproduceerd. Energie uit biomassa is daar onderdeel van. Daarvoor is de subsidieregeling SDE, inmiddels SDE+, in het leven geroepen. De SDE gaf 16,5 cent per opgewekte kilowattuur, de SDE+ 15 cent. Wel wordt de warmtebonus voor het gebruik van restwarmte in 2012 uitgebreid. Voor het gebruik van warmte zijn echter vaak lange en dus dure warmtenetten vereist. Terwijl in Nederland wel overal gasleidingen worden aangelegd, is het aanleggen van warmtenetten een zaak van de ondernemers, die hiervoor lang niet altijd de financiering rondkrijgen.

Tegelijkertijd is er een wet op de ruimtelijke ordening, die grenzen stelt aan de

FOTO: S. KOOS GROENWOLD

VERGISTERBOER WILLY GIJSBERS BAALT VAN ALLE **HOBBELS RONDOM MESTVERGISTING**.

'We verdienen er niks mee'

Willy Gijsbers, voorzitter van stichting Duurzaam Landleven Bernheze, heeft nogal wat ervaring met de hobbels rond mestvergistings. Tien jaar deed de stichting over een vergunningtraject voor de vergister in Dinther (N.-Br.). Twee derde van de geïnteresseerde veehouders haakte daardoor uiteindelijk af. Ook de toegekende Europese subsidie van €400.000 verviel. Het binnenhalen van die subsidie had de deelnemers €35.000 gekost.

Inmiddels draait de vergister van 1 MW drie jaar en haalt hij het optimale rendement. Per jaar wordt 30.000 ton mest vergist, samen met

co-producten. „Toch verdienen we er nog niks mee”, zegt Gijsbers. Dat komt door de beperkte witte lijst. „De mooie spullen, zoals vetten, gaan naar België. Wij kunnen duur glycerine terugkopen, waardoor er onder de streep niets overblijft.”

Het inkopen van de grondstoffen en het draaien van de vergister vergt zoveel tijd en kennis, dat de stichting een fulltime medewerker in dienst heeft. Daarnaast is het bestuur vele uren kwijt aan het vinden van de juiste grondstoffen. Dat is niet goedkoop. Daarbij komen veel controles, allemaal te betalen door de stichting. „Controleren is goed, maar wij krijgen het ge-

FOTO: FOTOBURO BERT JANSSEN

PROFIEL

Naam: Willy Gijsbers (42). **Woonplaats:** Nistelrode (N.-Br.). **Bedrijf:** gesloten varkensbedrijf met 250 zeugen en 3.000 vleesvarkens.

voel alsof de overheid wil dat het mislukt, zoveel argwaan is er”, zegt Gijsbers.

De bedoeling van de aangesloten 24 ondernemers was aan mestverwerking te gaan doen. Dat valt nu in het wa-

ter. „Vergisting is wel een eerste stap, maar we zouden graag meer met het digestaat doen. Maar als je aan de voorkant niets verdient, kun je aan de achterkant niets uitgeven.”

Verwerking van biomassa, via vergisting of anderszins, leidt tot veel hobbels in onder meer het vergunningtraject. Protesten tegen een beoogde vergister in Barlo (Gld.) bijvoorbeeld leidden uiteindelijk tot het niet doorgaan van de installatie op die plek.

grootte van vergisters op het boerenerf. En er is mestwetgeving, die beperkingen stelt aan het gebruik van digestaat.

Beleid varieert per provincie

Provincies verschillen sterk in de ruimte die ze bieden voor vergisters. Groningen en Overijssel hebben er beleid voor, maar in veel andere provincies ontbreekt dat en duren vergunningtrajecten extra lang. Want gemeenten kijken vaak naar de provinciale richtlijnen. Als die er niet zijn, durven ze vaak geen vergunning af te geven, omdat risico's onbekend zijn. Wanneer provincies wel ruimte bieden, is bezwaar maken lastiger. Dat is van belang, omdat burgers in de rechtbank vaak beter georganiseerd zijn dan ondernemers.

„Bezint eer ge begint”, luidt het advies van Langeveld richting de overheden. „Nu zijn er ambities en is er een subsidie-regeling, maar duren vergunningtrajecten vaak lang. In een enkel geval zelfs zo lang dat een met veel geld en moeite verkregen subsidie ongebruikt blijft liggen. De risico's zijn groot en worden vaak alleen bij de boer gelegd. Dit kan ertoe leiden dat de ontwikkeling van duurzame energie in de kiem wordt gesmoord.”

Er zijn diverse voorbeelden van lange vergunningtrajecten. In de Achterhoek heeft een burgerprotest een locatie in Barlo tegengehouden. Nu heeft Biogasvereniging Achterhoek haar zinnen gezet op industrieterrein Hofkamp Oost in Varsseveld, maar de provincie wil zelf een aantal andere locaties aanwijzen. Zo duurt het vergunningtraject al jaren.

Niet steeds het wiel uitvinden

De overheid kan veel meer faciliteren om de ontwikkeling van duurzame energie uit biomassa mogelijk te maken, vindt Langeveld. Met ruimte in wet- en regelgeving en een uitgebreide lijst van grondstoffen die gebruikt mogen worden, maar ook met kennis. Bijvoorbeeld over de kwaliteit of energie-inhoud van reststromen die de vergister in mogen. Ook onafhankelijke informatie over vergistingstechnieken is welkom. „Nu gaan boeren echt op avontuur als ze beginnen met vergisting. Iedereen probeert het wiel opnieuw uit te vinden.”

Dit concludeert ook Rabobank in een inventarisatie van het rendement van vergisters, die vorige maand naar buiten kwam. De bank constateert dat de verlie-

zen groot zijn bij boeren die vanuit het niets beginnen, zeker wanneer het om nieuwe technologie gaat. Ondernemers verkijken zich nogal eens op de benodigde kennis. Op de steeds krappere biomassamarkt is het niet makkelijk aan goede stabiele reststromen te komen. Daar huren ondernemers dan vaak iemand voor in, wat echter weer geld kost.

Het probleem van de witte lijst speelt daarbij een grote rol. In Nederland mag minder in de vergister dan in Duitsland en België, met als gevolg dat goedkope reststromen naar die landen gaan en dure reststromen van daar naar hier.

Aan de andere kant lopen de meest ervaren ondernemers in Nederland voorop. Zij zijn degenen die Rabobank als voorlopers beschouwt en die met nieuwe technieken kunnen experimenteren.

Informatie over de milieulast is volgens Langeveld ook welkom. „Veel mensen weten niet dat fijn stof van een snelweg vele malen erger is dan van een vergister, en dat door vergisting broeikasgas uitstoot uit mest verminderd wordt. Communiceer dat als overheid.”

Tjitske Ypma